

Newsletter

I/2014

Změna procesních předpisů k 1.1.2014

Novelou Občanského soudního řádu, zák. č. 99/1963 Sb., účinnou od 1.1.2014 dochází ke změně věcné příslušnosti soudu ve věcech ochrany osobnosti. Doposud ve věcech ochrany osobnosti podle občanského zákoníku a ochrany práv třetích osob, byly dle ust. § 9 odst. 2 písm. a) příslušné kraj-

ské soudy. Od 1.1.2014 jsou věcně příslušné okresní soudy. Místní příslušnost zůstává nezměněna, k řízení je nadále příslušný obecný soud účastníka, proti němuž návrh směřuje (žalovaného).

V působnosti krajských soudů jako soudů prvního stupně v oblasti mediálního práva tak zůstaly spory ve věcech ochrany názvu a pověsti právnické osoby, spory vyplývající z práva duševního vlastnictví a spory o

Dle stávající úpravy je v ust. § 19b chráněna právnická osoba před neoprávněným zásahem do dobré pověsti a před neoprávněným použitím názvu PO. Prostředky nápravy jsou obdobné ust. § 13, s tím, že PO se může domáhat zdržení neoprávněného užívání či zásahu; odstranění závadného stavu; přiměřeného zadosťučnění, včetně zadosťučnění v penězích.

NOZ stanovuje ochranu právnické osoby v § 135:

(1) Právnická osoba, která byla dotčena zpochybněním svého práva k názvu nebo která utrpěla újmu pro neoprávněný zásah do tohoto práva, nebo které taková újma hrozí,

zejména neoprávněným užitím názvu, se může domáhat, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

(2) Stejná ochrana náleží právnické osobě proti tomu, kdo bez zákonného důvodu zasahuje do její pověsti nebo soukromí, ledaže

OCHRANA NÁZVU A NÁROKY V NOVÉM OBČANSKÉM ZÁKON

se jedná o účely vědecké či umělecké nebo o tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství; ani takový zásah však nesmí

být v rozporu s oprávněnými zájmy právnické osoby.

Rozšiřuje se úprava ochrany osobnosti právnické osoby. Vypouští se pojem dobrá pověst a ponechává se pouze „dobrá“. Dále je právnické osobě přiznána ochrana soukromí. Pro legitimizaci zásahu jsou uváděny zákonné licence s korektivem oprávněností zájmu PO.

Otázkou je, zda lze podřadit pod odstranění následků neoprávněného zásahu také náhradu nemajetkové újmy v penězích či morální

satisfakci, když tyto instituty neslouží k odstranění následků, ale k jejich zmírnění.

Postmortální ochrana v NOZ

Nový občanský zákoník v ust. § 82 odst. 2 rozšiřuje okruh oprávněných osob tak, že po smrti člověka je oprávněna domáhat se ochrany jeho osobnosti kterákoli z

osob jemu blízkých. Osoba blízká je specifikovaná v § 22 NOZ. Výjimečnou možnost uplatnění práva na ochranu osobnosti bez jejího souhlasu stanovuje ust. § 83 NOZ pro právnické osoby.

NOZ mění stávající praxi

tak, že uplatněná subjektivní práva nezanikají a přecházejí na dědice. Tzn. podá-li osoba žalobu na ochranu osobnosti za zásah do osobnostních práv (např. poškození zdraví) a v průběhu řízení zemře, přechází právo na peněžité zadostiučinění na dědice

Blíže: <http://www.epravo.cz/top/clanky/obcanskopravni-ochrana-osobnosti-po-jeji-smrti-srovnani-platne-pravni-upravy-a-upravy-v-novem-obcanskem-zakoniku-93147.html>

Přechodná ustanovení – promlčení zásahu do osobnostních práv

Platné znění § 3037 NOZ

„Dozvěděla-li se osoba přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona o porušení svého práva na jméno, čest, pověst nebo o porušení obdobného soukromého poměru a o tom, kdo je porušil, nebo měla-li a mohla se o tom přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dozvědět, počne lhůta k zániku práva na jeho ochranu běžet ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Odst. 2 obdobně dozvěděla-li se za účinnosti zákona. Jedná se o promlčení, nikoli o prekluzi, jak je naznačováno z dikce ustanovení.

Rozsudky Nejvyššího soudu ČR a Ústavního soudu k ochraně osobnosti

30 Cdo 2530/2012 - ochrana proti policistovi, který zahájil trestní řízení, když věděl, že je nepodložené

30 Cdo 1286/2013 – svoboda projevu, překvapivé rozhodnutí

30 Cdo 1215/2013 – soudní poplatek za návrh na omluvu a peněžité zadostiučinění

30 Cdo 1132/2013 – „zmetek“ v dopise

II. ÚS 171/12 - proporcionalita

Úprava licencí v novém občanském zákoníku

Jak je zřejmé z důvodové zprávy k novému občanskému zákoníku, ustanovení, týkající se licenčních smluv k předmětům průmyslového vlastnictví, která byla do konce roku 2013 obsažena v obchodním zákoníku a také ustanovení licenčních smluv obsažená v autorském zákoně (§ 46-57), byla za účelem sjednocení dosavadní zvláštní úpravy pojata do nového občanského zákoníku jako typ relativních majetkových práv.

Z ustanovení § 2358 ObčZ, uvozujícího úpravu licencí vyplývá, že licenční smlouvou poskytovatel nabyvateli poskytuje oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví (licenci). Samotný pojem duševní vlastnictví v občanském zákoníku není podán. Nicméně bez ohledu na doktrinální výklad tohoto pojmu, lze mít za to, že v úpravě jde zejména o klasické pojetí, s dělením na práva z průmyslového vlastnictví a práva chráněná autorským zákonem, případně práva souvisejících s autorskými právy.

V každém případě lze konstatovat, že úprava licencí v podstatě přebírá ustanovení ve shora uvedených zrušených úpravách. Úprava licencí v případě autorských děl skutečně nedoznává výrazných změn, přesto se nesetkáme s identickou systematikou úpravy licencí známou z autorského zákona. Pod nadpisem Licence jsou zařazena nejprve obecná ustanovení společná pro všechny druhy licencí. Jde především o úpravu vztahující se k výhradnosti či nevýhradnosti licence, oprávnění poskytovat podlicenci, otázky odměny za licenci a také možnost výpově-

di licenční smlouvy. Následují zvláštní ustanovení pro licence k předmětům chráněným autorským zákonem. Podle § 2371 smlouvou poskytuje autor nabyvateli oprávnění k výkonu práva autorské dílo užit v původní nebo zpracované či jinak změněné podobě, a to určitým způsobem nebo všemi způsoby užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném. Pokud jde o výhradnost a nevýhradnost licenční smlouvy na užití autorských děl, použijí se obecná ustanovení o licenci, stejně tak pokud jde o odměnu za užití autorského díla. Zvláštní ustanovení pro licenci k předmětům chráněným autorským zákonem obsahují, pokud jde o odměnu, jen z autorského zákona známé ustanovení o dodatečné odměně. V této části najdeme i tradiční oprávnění autora, které se týká Odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele a i Odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora. Změnou oproti předchozí úpravě je, že účinky odstoupení pro nečinnost nabyvatele nenastávají ex-nunc, ale ex tunc. Změna se týká také odstoupení pro změnu přesvědčení. V tomto případě účinky odstoupení nastanou až nahrazením škody či poskytnutím dostatečné jistoty. Oddíl týkající se autorských práv obsahuje i tradiční úpravu smlouvy nakladatelské, včetně úpravy práva na autorskou korekturu a právo na dotisk v případě rozebrání nákladu díla. V závěru je zařazena blanketní norma, odkazující na úpravu licence, a sice pokud jde o práva výkonných umělců, výrobců zvukových, zvukověobrazových záznamů, práva výrobců rozhlasových a televizních organizací a práva pořizovatele databáze.

Z judikatury Evropského soudu pro lidská

1. Již třetí rozsudek ve věci Von Hannover

V rozsudku Von Hannover v Německo č. 3 stížnost 8772/10 ze dne 19.9.2013 se Soud opětovně zabýval stížností Caroline von Hannover a jejího muže, když předmětem sporu byly fotografie uveřejněné v magazínu 7 Tage dne 20. Března 2002. Na fotografii byli stěžovatelé na prázdninách (procházející se na ulici mezi ostatními lidmi) na neidentifikovatelném místě. Na stejné a následující straně byly uveřejněno několik fotografií prázdninového domu princezny Caroline na ostrově Lama u Keni. Fotografie byly doplněny článkem, který přinášel informaci, že se stává zvykem mezi celebrity pronajímat jejich letní sídla. Článek dále pokračoval popisem jejich rodinné vily s detaily o vybavení, nákladech na pronájem a letní zábavy. V malé kolonce byl vložen text o dvou větvích: „I bohatí a krásní jsou spořiví. Mnoho z nich pronajímá své vily hostům.“

Stěžovatelka podala stížnost 10. Února 2010 pro porušení čl. 8 Úmluvy. ESPL neshledal porušení čl. 8, neboť německé soudy provedly test proporcionality a zhodnotily základní kritéria, která soud objasnila v rozsudku Axel Springer AG a Von Hannover (č.2). Soud ukázal na to, že Spolkový ústavní soud uvedl, že přestože

fotografie nepřispěla k diskuzi o veřejném/všeobecném zájmu, nelze takto hodnotit článek, který referoval o současném trendu mezi celebrity, které pronajímají svá sídla. Tento článek měl za cíl o tomto trendu pojednávat a byl schopný i vhodný k debatě o veřejném zájmu přispět. ESPL poznamenal, že článek sám o sobě neobsahoval informace, týkající se osobního života stěžovatelky a jejího manžela, ale zabýval se pouze faktickými informacemi ohledně vily a jejího pronájmu. Z těchto důvodů soud konstatoval, že fotografie nebyla užita v rozporu s oprávněnými zájmy stěžovatelky, Soud dovedl mezi fotografií a článkem souvislost s oprávněným veřejným zájmem. Soud opětovně poukázal a zdůraznil, že stěžovatelé jsou osoby veřejného zájmu a nemohou požadovat ochranu ve stejném rozsahu jako osoby veřejnosti neznámé.

2. Ringier Axel Springer Slovakia, a.s. proti Slovensku č. 2 a 3 (21666/09 a 37986/09)

V rozsudcích Ringier Axel Springer Slovakia, a.s. proti Slovensku č. 2 a 3 (21666/09 a 37986/09) ze dne 7.1.2014 Evropský soud pro lidská práva konstatoval porušení práva na svobodu projevu dle čl. 10 Úmluvy.

V prvním případě, stěžovatel, vydavatelství Ringier Axel

Springer Slovakia, a.s. (právní předchůdce) dne 24.10.2001 uveřejnil článek o dopravní nehodě, při níž zemřel chodec a řidič vozidla byl vzat do vazby. Otcem oběti byl státní zástupce Okresního státního zastupitelství. V článku bylo naznačeno, že způsobem vyšetřování bylo zasaženo do základních práv obviněného řidiče. V článku byla uveřejněna plná jména zúčastněných osob. V roce 2003 byla otcem oběti podána žaloba na ochranu osobnosti proti vydavateli. Soudy žalobě vyhověli, když konstatovaly, že žalobce byl osobou veřejně činnou, a proto musel strpět vyšší míru kritiky na svou osobu, ale nehoda s jeho funkcí nebyla spojena. Došlo tak k zásahu do jeho práv a byla mu přiznána omluva a náhrad nemajetkové újmy. Ústavní stížnost byla odmítnuta pro zjevnou neopodstatněnost.

Evropský soud pro lidská práva dospěl k závěru, že došlo k porušení čl. 10, když se neztotožnil se závěry národních soudů o tom, že zveřejnění jmen zúčastněných osob a žalobce, spolu s popisem nehody představoval neoprávněný zásah do osobnostních práv. Národní soudy nehodnotily kontext uveřejněného článku, který se týkal průběhu vyšetřování, dobrou víru stěžovatele a nepřihlédly k veřejnému zájmu.

Pokračování strana 5

Pokračování ze strany 4

Ve druhém případě, stěžovatel, vydavatelství Ringier Axel Springer Slovakia, a.s. uveřejnil v květnu 2004 sérii článků o soutěžících z televizní soutěže „Kdo chce být milionář?“ v deníku Nový Čas. Články informovaly údajně o podvodu, když soutěžící mohl používat elektronické zařízení ke komunikaci se svými blízkými a dále, že poslední otázka nebyla

jednoznačná. Soutěžící – žalobce podal žalobu na ochranu osobnosti, které národní soudy vyhověly a přiznaly mu omluvu a náhradu nemajetkové újmy v penězích. Národní soudy konstatovaly zásah v podobě uveřejnění informace o podezření ze spáchání trestného činu a tvrzení, že podváděl. Ústavní soud stížnost odmítl jako zjevně nepodstatnou.

Evropský soud pro lidská práva dospěl k závěru, že došlo k porušení čl. 10, když zdůraznil povinnost národních soudů poměřovat právo žalobce s právem na svobodu projevu a provést tak test proporcionality mezi osobnostními právy a veřejným zájmem. Národní soudy tak opomněly hodnotit veřejný zájem, ve kterém článek byl uveřejněn a dále k dobré víře stěžovatele.

Z judikatury Soudního dvora Evropské Unie

1. Věc C-170/12 Peter Pinckney proti KDG Mediatech AG Soudní příslušnost – určení místa, kde vznikla škoda z porušení autorských práv

Článek 5 bod 3 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že v případě tvrzeného porušení majetkových autorských práv zaručených členským státem, v němž má sídlo soud, k němuž byla podána žaloba, je tento soud příslušný k projednání žaloby na náhradu škody podané autorem díla proti společnosti usazené v jiném členském státě, která uvedené dílo v tomto členském státě rozmnožila na hmotném nosiči, který je následně prodáván společnostmi usazenými v třetím členském státě prostřednictvím internetové stránky, jež je přístupná rovněž v obvodu soudu, k němuž byla podána žaloba. Uvedený soud je příslušný pouze k rozhodnutí o škodě, ke které došlo na území členského státu, v němž se tento soud nachází.

Vydává kancelář advokátky JUDr. Heleny Chaloupkové

Sídlo kanceláře :

Na Kozačce 7/ 1289

120 00 Praha 2 Vinohrady

Telefon: +420 222511745

Fax: +420 224947233

E-mail: advokati@helenachaloupkova.cz

Autoři :

JUDr. Helena Chaloupková

JUDr. Eva Ondřejová. LL.M